

John O'Donohue

Op weg naar een bezield leven

De mystieke wijsheid
van de Kelten

ten have

1

Beginnen

ER ZIJN DAGEN WAAROP Conamara wordt omringd door blauw, Toscaans licht. De bergen lijken te zweven, als enorme donkere schepen op reis naar verre landen. Ik vind het heerlijk om omhoog te klimmen naar de stilte van die uitgestrekte, autonome rotsformaties. Wat van onderaf een spitse top lijkt, wordt als je er eenmaal bent een vlak plateau. Het graniet, ontstaan uit een knalrode explosie van opstijgend vuur, ligt er koud en onaangedaan bij, nauwelijks aangetast door de miljoenen jaren van regen en wind. Ik krijg in zo'n oeroude omgeving het gevoel dat ik binnengetreden ben in ongerepte duurzaamheid, een continuüm dat al weet had van de wind miljoenen jaren voordat de mens hem ooit op zijn gezicht voelde.

Wanneer wij mensen ter wereld komen, treden we die oeroude sequentie binnen. Al onze beginpunten vinden plaats binnen die continuïteit. Een begin jaagt ons vaak angst aan,

omdat het ons voorkomt als een eenzame reis naar het onbekende. Maar in werkelijkheid staat geen enkel begin op zichzelf. We denken dat beginnen hetzelfde is als eropuit gaan vanaf één enkel punt, langs een lijn die een bepaalde richting volgt, het onbekende in. Dat is niet het geval. Wanneer men een begin in de armen sluit, komt er geborgenheid en energie tot leven. Goethe zegt dat het lot, zodra we ons iets vast hebben voorgenomen, met ons samenspannt om het te realiseren. We zijn bij een begin nooit zo alleen als het op dat moment wellicht lijkt. Uiteindelijk is een begin een uitnodiging om je open te stellen voor de geschenken en de groei die het leven voor je in petto heeft. Je kunt jezelf enorm verwaarlozen door een nieuw begin van de hand te wijzen.

Misschien maakt een begin ons mensen wel nerveus omdat we onszelf niet begonnen zijn. Dat deden anderen. We werden verwekt en geboren en zijn uiteindelijk dus al begonnen op het moment dat we bij onszelf uitkomen: we zijn er al. En we klampen ons intuïtief vast aan de continuïteit waarin we ons bevinden en zetten die voort. Sterker nog: ons leven hier is rechtstreeks afhankelijk van continu beginnen; het gaat dan wel om beginpunten waar we geen greep op hebben: ze regelen zichzelf. Dat geldt bijvoorbeeld voor onze ademhaling en onze hartslag. We worden door een begin voorafgegaan, erdoor gecreëerd en het brengt ons ook voortdurend naar hogere niveaus, nieuwe plekken en mensen. Er valt bij het maken van een begin niets te vrezen. In de meeste gevallen kent het begin de weg die het voor zich heeft beter dan wij ooit zouden kunnen. Misschien is het wel zo dat je de geheime rijkdommen van het leven het best kunt oogsten wanneer je diep vertrouwen kunt stellen in de eerste stap, het begin. Risico zou weleens je grootste bondgenoot kunnen zijn. Een mens dient, om een werkelijk creatief leven te kunnen leiden,

altijd kritisch te kijken naar hoe hij er op dit moment voor staat, in een poging te zien waar hij is vastgelopen en waar wellicht een nieuw begin rijpt. Wanneer je je niet meer openstelt en niet meer gevoelig bent voor wat nieuw en anders is, kan er geen sprake zijn van groei. Ik heb nog nooit meegeemaakt dat iemand die risico's nam ten behoeve van zijn groei daar niet duizendvoudig voor beloond werd.

Een begin heeft, met z'n spanning en de belofte van allerlei nieuws, iets onschuldigs. Maar dat nieuwe komt er alleen wanneer je de reis naar het onbekende onderneemt. En niemand kan voorspellen wat het onbekende hem zal brengen. Sommige reizen waar je als mens aan begonnen bent hebben je grote innerlijke rijkdommen en verbetering gebracht, maar je moest wel door donkere dalen van moeilijkheden en ellende. Als je van tevoren had geweten wat de tocht van je zou vragen, zou je er misschien nooit aan begonnen zijn. Maar de geschenken en beloningen zijn wel doorslaggevend geweest voor wie je bent. Vaak wordt een mens juist door de onschuld van een nieuw begin tot groei verleid.

En soms is het feitelijke begin juist de grootste uitdaging: ergens diep in je binnenste zit iets wat eropuit is te zorgen dat je hetzelfde blijft, binnen veilige grenzen. Jaren geleden begon mijn buurman aan de bouw van zijn nieuwe huis. Hij had nog maar net de grond kaal gemaakt om de fundering te kunnen uitgraven, toen er een oude man uit het dorp langskwam. Hij zegende het werk en zei: 'Je hebt het ergste al achter de rug.' Mijn buurman lachte en zei: 'Maar ik ben nog maar net begonnen.' De oude man zei: 'Dat bedoel ik. Je bent begonnen, en echt een begin maken is het moeilijkst.' Er bestaat een oud Iers gezegde dat luidt: 'Tús maith leath na hoibre' – een goed begin is het halve werk. Daar schuilt wel enige wijsheid in – als je denkt aan alle overpeinzingen, aarzelingen en onze-

kerheden die je hart zo lang in beslag kunnen nemen voordat je daadwerkelijk ergens een begin mee maakt. Soms heb je wel een voorbereidende periode nodig, een tijd waarin het idee voor de nieuwe stap kan ontkiemen en zich verfijnen, maar heel vaak stel je de boel onnodig uit en draai je eromheen, terwijl je beter simpelweg de sprong kunt wagen.

De Grieken geloofden dat de tijd een geheime opbouw had. Je had het moment van de *epifanie*, waarop de tijd zich plotseling opende en iets zich in al zijn lichtende helderheid openbaarde. Dan was er het moment van de *krisis*, waarop de tijd door elkaar liep en de richtingen warrig en tegengesteld werden. Maar er was ook het moment van de *kairos*; dat was het gunstigste moment. De tijd opende zich, vriendelijk en vol beloften. Alle krachten kwamen samen en boden een vruchtbare kans op initiatief en creativiteit. De kunst van het verstandig leven houdt deels in dat je dergelijke diepgaande openingen in je leven leert herkennen en benutten. In de briefwisseling tussen Boris Pasternak en Olga Ivanskaja, verzameld in *Gevangene van de tijd*, staat een prachtige constatering: 'Wanneer er een groots moment aanklopt aan de deur van je leven, klinkt het vaak niet luider dan het kloppen van je hart, en kun je het gemakkelijk mislopen.' Wie bewust door het leven wil gaan, dient zijn gehoor en luistervaardigheid voortdurend aan te scherpen.

Binnen het jodendom geloofde men dat de tijd zijn eigen psychische seizoenen had. In het boek Prediker staat een opsomming van de overeenkomsten tussen bepaalde gebeurtenissen en de gepaste tijd daarvoor.

Voor alles wat gebeurt is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel.

Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven, een tijd om te planten en een tijd om te rooien.

Er is een tijd om te doden en een tijd om te helen, een tijd om af te breken en een tijd om op te bouwen.

Er is een tijd om te huilen en een tijd om te lachen, een tijd om te rouwen en een tijd om te dansen.

Er is een tijd om te ontvlammen en een tijd om te verkillen, een tijd om te ombelzen en een tijd om af te weren.

Er is een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen, een tijd om te bewaren en een tijd om weg te gooien.

Er is een tijd om te scheuren en een tijd om te herstellen, een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken.

Er is een tijd om lief te hebben en een tijd om te haten.

Er is een tijd voor oorlog en er is een tijd voor vrede.

Een begin kan, voor het daadwerkelijk plaatsvindt, een lange voorbereiding vergen. Daarom gaan sommige dingen ook met grote zekerheid van start en ziet men instinctief dat men de juiste richting heeft gekozen. Men komt soepel en zonder enige moeite in een stroom terecht die als het ware wachtte op het moment dat de keuze gemaakt werd. Maar iets kan ook onhandig en langzaam van start gaan, en dan kan het een hele poos duren voordat het nieuwe pad zich voor je opent of je verwelkomt. Soms komt een begin onverwacht. Vaak tref je in iets wat eindigt al sporen aan van een nieuw begin en blijkt er al een totaal nieuwe reeks van mogelijkheden in beweging te zijn gekomen zonder dat je het zelfs maar in de gaten had.

Wanneer je hart klaar is voor een nieuw begin, kunnen zich onvoorziene dingen voordoen. En dat is in zekere zin precies wat er bij een begin gebeurt: je stelt je open voor verrassingen. En hangen altijd opwindende nieuwe mogelijkheden rondom de intentie tot een nieuw begin en het maken van een nieuwe start. Het kan niet anders of kunstenaars vinden dat spannend: er kan zoveel gebeuren tussen het moment

waarop je het penseel oppakt en het moment dat het het doek raakt. Elk begin heeft z'n eigen neiging, z'n eigen sfeer, en nodigt uit tot nieuwe talenten en openbaringen, nieuwe gebeurtenissen die zich aandienen in je leven. Een begin opent nieuwe horizonten die verkend willen worden: het is geen herhaling of terugkeer naar wat al geweest is. Een begin kan op een of andere manier ruimte maken, het weet zich volkomen vrij te maken van de greep van het verleden. Welke nieuwe horizonten zijn er in jou die verkend willen worden?

Lofzang op de ochtend

1

Ergens, aan verre randen, begint de nacht
te kenteren en doen golven van duisternis
de kustlijn van de dageraad oplichten.

Het dichte duister valt terug op aarde
en de bevrijde lucht wordt wild van licht,
het hart vult zich met frisse, sprankelende adem
en gedachten roeren zich tot ze kleuren baren.

2

Vandaag sta ik op

in de naam van de Stilte,
schoot van het Woord, in de naam van Verstilling,
huis waar ik thuishoor,
in de naam van de Eenzaamheid
van de Ziel en de Aarde.

Vandaag sta ik op

door alle dingen gezegend,
vleugels van adem,
verrukking van ogen,
wonder van fluistering,
innige aanraking,
eeuwigheid van ziel,
drang van gedachte,
mirakel van gezondheid,
omarming van God.

Moge ik vandaag

meedogend zijn van hart,
helder in mijn woorden,
dankbaar in mijn bewustzijn,
dapper in wat ik denk,
gul met mijn liefde.

Leven vanuit bezieling en verwondering

De oude Keltische wijsheid blijkt van onschatbare waarde voor ons leven, bij grote maar ook bij alledaagse gebeurtenissen. Te denken valt aan trouwen, een kind of een nieuwe baan krijgen, een naaste verliezen, of met pensioen gaan.

Op weg naar een bezield leven gaat over acht thema's, zoals beginnen, verlangen, thuiskomen, voelen en zegenen. John O'Donohue's meditatieve, poëtische teksten troosten en bemoedigen ons op onze reis door het leven.

Een boek vol tijdloze wijsheid, dat ons helpt om te gaan met veranderingen en het onbekende.

John O'Donohue (1956-2008) was een Ierse dichter, priester en filosoof. Hij werd bekend door zijn boek *Anam Cara* (zielsvriend).

 ten have

www.uitgeverijtenhave.nl

NUR 728

9 789025 910365